

Finansdepartementet

Er referens: Fi2026/00350**Vår referens:** 26-1774

Remissyttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät, KOM(2026)16

Post- och telestyrelsen (PTS) yttrar sig härmed över remissen av Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät, KOM(2026)16.

Sammanfattning

PTS anser att europeisk harmonisering inom sektorn för elektronisk kommunikation har ett mycket stort värde för att främja konkurrens, innovation och konsumentnytta. Harmonisering utesluter dock inte hänsynstagande till nationella och regionala särdrag och behov.

Förslaget till förordning om digitala nät innebär en omfattande överföring av regleringsbefogenheter från medlemsstaternas nationella myndigheter till kommissionen och unionens institutioner. Enligt PTS uppfattning riskerar rättsakten att leda till allvarliga konsekvenser för möjligheterna att i Sverige vidta regleringsåtgärder som är anpassade till vårt lands förutsättningar. Som exempel kan nämnas behovet av att det även i fortsättningen ska kunna ställa krav på täckning i glesbefolkade områden vid tilldelning av frekvenstillstånd för mobila bredbandssystem.

PTS rekommenderar därför att regeringen verkar för att överföringen av befogenheter till unionens institutioner begränsas. Varje medlemsstat bör kunna utöva tillsyn över de företag som bygger ut nät och erbjuder tjänster på det nationella territoriet. Det är därutöver önskvärt att rättsakten får formen av ett direktiv i stället för en förordning.

Mot den angivna bakgrunden följer nedan några punkter där PTS ser att förslaget till förordning har brister. Regeringen bör verka för en annan utformning av rättsakten i bl.a. dessa delar.

- Införandet av nya bestämmelser om motståndskraft ("resilience") kan uppfattas som en ny reglering om cybersäkerhet och riskerar att överlappa redan beslutade och kommande rättsakter inom området.
- Reglerna om allmän auktorisation och "Single Passport" innebär att de nationella myndigheterna kan förlora rätten att utöva tillsyn över företag som är etablerade på det egna territoriet. Tillsynen avses i stället utövas av andra medlemsstaters myndigheter. Förslaget är i den här delen inte godtagbart.
- Det finns en grundläggande oklarhet om vilka kategorier av radioanvändningar som omfattas av rättsaktens regler om radiospektrumförvaltning. Den oklarheten kommer att skapa rättsosäkerhet och kraftigt försvåra den dagliga tillståndsgivningen för användningar som exempelvis försvar, luftfart och sjöfart.
- I fråga om satellitfrekvensförvaltning föreslås en i princip fullständig kompetensöverföring från medlemsstaterna till kommissionen. Åtgärden är inte motiverad och proportionell.
- Ett gemensamt europeiskt nummerutrymme föreslås, vilket knappast lär fylla något verkligt behov. Vidare föreslås att förvaltning av nummerresurser (nationella såväl som "paneuropeiska") ska ske under delat ansvar. Det är ytterligare ett exempel på hur beslutsbefogenheter flyttas till EU-kommissionen.
- Bestämmelserna om åläggande av konkurrensfrämjande skyldigheter minskar utrymmet för medlemsstaternas myndigheter att anpassa regleringen till den nationella konkurrenssituationen. Det kan i förlängningen leda till sämre konkurrens på de nationella marknaderna och därmed till högre priser och minskat utbud för slutanvändarna.
- Skyddet för slutanvändare försämras för bl.a. småföretag. Det är en kategori kunder som erfarenhetsmässigt är särskilt drabbad av försök till vilseledande försäljning. Över huvud taget bör det övervägas om starkare regler krävs för att komma till rätta med cyberbedrägerier, vilka har blivit en allt viktigare inkomstkälla för kriminella nätverk.

Inledning

Förslaget till förordning om digitala nät (*Digital Networks Act*, nedan DNA) är omfattande och detaljerat. Flera av bestämmelserna i förslaget är oklart formulerade och därmed svårtolkade. Inom ramen för detta remissvar har det inte varit möjligt för PTS att göra en fullständig analys av varje enskild bestämmelse i rättsakten. Nedan

koncentrerar sig myndigheten därför på de delar av DNA som bedöms ha störst betydelse och leda till de mest påtagliga förändringarna i förhållande till nu gällande direktiv och lagstiftning. Detta ska inte uppfattas som att myndigheten nödvändigtvis stöder förslaget i övriga delar. PTS är beredd att bistå Regeringskansliet i det kommande förhandlingsarbetet med mer detaljerade analyser och underlag, om det efterfrågas.

Förordning som form för rättsakten

Det nu gällande s.k. kodexdirektivet (2018/1972) har formen av ett direktiv, som har genomförts i svensk rätt genom lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation – LEK. DNA föreslås i stället bli en förordning som är direkt tillämplig i medlemsstaterna.

Förslaget får ses som en följd av den allt tydligare viljan från kommissionens sida att åstadkomma harmonisering på många olika rättsområden genom förordningar som inte tillåter några genomförandebestämmelser i nationell rätt. Kommissionen anger i inledningen till DNA att genomförandet av bestämmelserna i kodexdirektivet i flera medlemsstater blev kraftigt försenat och att divergerande nationell lagstiftning orsakar problem för den inre marknaden.

PTS kan ha förståelse för dessa motiv. Dock innebär övergången till en förordning mycket stora förändringar. Detta blir särskilt tydligt i de delar av förslaget som rör radiofrekvenser där det nu finns (och även i framtiden kommer att behövas) omfattande reglering på nationell nivå. PTS återkommer till det området i det följande.

Vidare är flera av artiklarna i DNA generellt och abstrakt formulerade. Avsikten är att regelverket ska preciseras genom efterföljande åtgärder från t.ex. BEREC (riktlinjer) och kommissionen (genomförande akter). För nationella myndigheter och domstolar är det utmanande att direkt tillämpa sådana artiklar i konkreta ärenden. Risken är påtaglig att övergången till förordning snarare leder till ökad rättsosäkerhet och fler överklaganden (med eventuella hänskjutanden till EU-domstolen) under en lång period efter att själva rättsakten beslutats, innan efterföljande åtgärder fått avsedd klargörande verkan. Erfarenhetsmässigt är företag som är verksamma inom sektorn benägna att överklaga PTS beslut. Även om ett av syftena med rättsakten anges vara regelförenkling, kan myndigheten inte se att det målet verkligen uppfylls.

Mot den angivna bakgrunden anser PTS att regeringen bör överväga att i de fortsatta förhandlingarna kring rättsakten driva standpunkten att den rättsliga formen bör vara ett direktiv i stället för en förordning.

Den institutionella strukturen

PTS stöder kommissionens förslag att huvudsakligen behålla BEREC i nuvarande form. Ett förstärkt stöd till BEREC i form av det föreslagna Office for Digital Networks (ODN) är också en positiv utveckling, om ODN samtidigt förstärks resurs- och kompetensmässigt på ändamålsenligt sätt. Förslaget att inrätta ett Radio Spectrum Policy Board och ge ökat administrativt stöd till det organet genom ODN tillstyrks.

Av bl.a. artiklarna 121.4 och 140 DNA framgår det att ODN ska ha egen expertis i regleringsfrågor. Vidare ska ODN rådfrågas innan arbetsgrupper inrättas. Experter från ODN ska kunna vara ordförande i arbetsgrupper. Dessa bestämmelser ger ODN en roll som går längre än att – som idag – utgöra ett administrativt stöd för BEREC:s verksamhet. PTS anser att det inte har visats att det finns något behov av en förändring av den institutionella strukturen i den riktningen. Snarare finns det risk för att BEREC:s självständiga ställning gentemot kommissionen försvagas.

När det gäller de konkreta uppgifter som de aktuella institutionerna föreslås utföra har PTS flera synpunkter. Dessa framgår närmare nedan vid behandlingen av förslagen i sak.

Motståndskraft ("resilience") – artiklarna 4–8

I artiklarna 40 och 41 i kodexdirektivet reglerades säkerhet i elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Dessa artiklar har upphävts, och säkerhet i sektorn för elektronisk kommunikation regleras numera i det nya direktivet för cybersäkerhet (2022/2555, NIS 2-direktivet). Detta direktiv är ett av resultaten av det omfattande lagstiftningsarbete som på senare tid har ägt rum inom EU på området för cybersäkerhet. Vidare har kommissionen presenterat ett förslag till en ny cybersäkerhetsförordning (KOM(2016) 11).

I DNA föreslås nya bestämmelser rörande samlingsbegreppet motståndskraft ("resilience"), mot påfrestningar som härrör från naturliga eller av människor skapade störningar. Bestämmelserna kommer i praktiken nära en ny reglering av cybersäkerhetsfrågor. PTS anser att förslaget i den här delen riskerar att skapa en svåröverskådlig reglering med överlappande bestämmelser i olika rättsakter. Inte minst för de företag som avses vara föremål för regleringen torde det kunna bli kostnadskrävande att sätta sig in i bestämmelserna och vidta de åtgärder som krävs. Mot den bakgrunden förordar PTS att behovet av nya bestämmelser om motståndskraft ytterligare analyseras. Gränsdragningen mot andra rättsakter på området för cybersäkerhet och potentiella konsekvenser på medlemsländernas nationella lagstiftning behöver utredas och klargöras.

Ett exempel på ovanstående problematik är artikel 5 i den föreslagna förordningen som behandlar frågan om att säkerställa en kontinuerlig tillgänglighet till elektroniska kommunikationsnät och tjänster. En reglering av detta område kommer sannolikt att tänga frågor om säkerhetsåtgärder, såsom krav på redundans och reservkraft, vilket i Sverige regleras enligt cybersäkerhetslagen (2025:1506), och kan komma att närmare regleras i eventuella föreskrifter som meddelas med stöd av samma lag. Om aktörer omfattas av den föreslagna förordningen samtidigt som de omfattas av cybersäkerhetslagen föreligger således risk för överlappande regler.

Förslaget om upprättande av en beredskapsplan för digital infrastruktur på EU-nivå förutsätter, som närmare framgår av artikel 7 DNA, en insamling av uppgifter om nationell kritisk infrastruktur. PTS bedömer att sådana uppgifter i Sverige till stor del kan vara säkerhetsskyddsklassificerade och då inte får lämnas ut till EU-institutioner. Sannolikt kommer många andra medlemsstater att göra motsvarande bedömningar. Det kan därför ifrågasättas huruvida en informationsinsamling av det åsyftade slaget på EU-nivå över huvud taget är realistisk. Beredskapsplanens avsedda rättsliga status behöver därtill klargöras. Om beredskapsplanen endast ska utgöra rekommendationer bör det förtydligas.

Det är av största vikt att det tydliggörs i artiklarna 5 och 6 DNA att åtgärder som tillgodoser den nationella säkerheten inte omfattas av regleringen. Vidare bör det framgå att den beredskapsplan som ska tas fram av BEREC endast utgör rekommendationer och att det fortsatt är medlemsstaterna som avgränsar både frågor som rör den nationella säkerheten och tillämpningen av NIS2-direktivet. Den harmonisering som möjligen kan utföras av BEREC kan endast handla om samarbetet mellan medlemsstaterna, ENISA och kommissionen, däremot inte om harmoniserat genomförande av regulatoriska krav.

Allmän auktorisation och ”Single Passport” – artiklarna 9–12

Av artikel 9.2 DNA följer att kravet på allmän auktorisation samt anmälan enligt artikel 10 ska gälla tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och elektroniska kommunikationsnät som används helt eller huvudsakligen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster eller informationssamhällets tjänster tillgängliga för allmänheten. Det kan uppfattas så att även vissa icke allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät, exempelvis interna företagsnät, skulle kunna omfattas av kravet på allmän auktorisation och anmälan. För PTS står det inte klart varför den kategoriseringen har valts, och vilka följder den kan få. Frågan bör uppmärksammas i de kommande förhandlingarna.

Kraven kopplade till allmän auktorisation kan påverka och begränsa medlemsstaternas genomförande av direktiv 2022/2555 (NIS2). Detta eftersom

kraven i artikel 9.4 d) DNA kopplas till tekniska och icke-tekniska krav i den föreslagna cybersäkerhetsakten (CSA2) vilka kan styras genom genomförandeakter. Dessa krav omfattas även av NIS2-direktivet. Fullharmoniseringen av krav för auktorisation kommer därför att spilla över på krav som omfattas av NIS2-direktivet, vilket är ett minimiharmoniseringsdirektiv.

Av artikel 10 DNA följer att företag som vill tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska göra en anmälan av sin verksamhet till endast en medlemsstat (anmälningsstaten). Den anmälan ska ge företaget rätt att verka i hela EU.

PTS anser att det kan finnas skäl att ytterligare harmonisera och samordna förfarandena för anmälan av verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation. Emellertid ställer sig myndigheten frågande till kommissionens bedömning att det nuvarande systemet för auktorisation (anmälan) på nationell nivå utgör ett hinder för att företag ska kunna expandera och erbjuda gränsöverskridande tjänster (jfr ingresspunkt 41 DNA). Gränsöverskridande etablering förutsätter normalt en investering av viss storlek. Kostnaden för anmälan till nationella myndigheter torde i praktiken vara en försumbar del av den investeringen. För ett företag som vill göra ett gränsöverskridande förvärv av en redan etablerad och anmäld aktör i en annan medlemsstat uppstår dessutom inte några problem relaterade till dagens auktorisation.

Om det anses önskvärt att införa ett system med "One Stop Shop" för auktorisation inom EU kan det åstadkommas exempelvis genom att kommissionen tillhandahåller ett centralt webbgränssnitt för företag som vill anmäla sig. Anmälningarna kan därifrån distribueras till berörda medlemsstaters myndigheter och handläggas enligt huvudsakligen dagens regelsystem.

I artikel 11.4 och 11.5 tas upp frågor om vilken regleringsmyndighet som har ansvaret för tillsyn över anmälda företag. Bestämmelserna är svårtolkade. Som PTS uppfattar det är avsikten att det är myndigheter i anmälningsstaten som i första hand ska ha ansvaret för tillsyn över att ett anmält företag följer gällande villkor för auktorisationen, oavsett i vilken medlemsstat verksamheten bedrivs. PTS anser att den föreslagna ordningen skapar en påtaglig risk för "forum shopping", d.v.s. att företag väljer att göra anmälan i medlemsstater som kan ha begränsade resurser för kontroll och tillsyn.

Det framstår vidare som anmärkningsvärt att exempelvis efterlevnaden av regler om anpassning av nät för hemlig avlyssning av kommunikation (artikel 9.4 e) DNA) kan komma att övervakas av en myndighet i ett annat land än det där nätet finns och avlyssningen sker. Bestämmelserna möjliggör i princip också att en utländsk

myndighet kan återkalla auktorisationen i Sverige för ett företag som bedriver verksamhet i Sverige. Följderna av förslagen är svåröverskådliga.

PTS anser att den föreslagna ordningen inte är godtagbar. Det bör vara svenska myndigheter som utövar tillsyn över företag som bedriver verksamhet i Sverige och riktar sig till svenska slutanvändare.

Det ska i sammanhanget även nämnas att artikel 12 DNA om avgifter kan få betydande påverkan på PTS finansiering, beroende på den framtida tillämpningen.

Sammanfattningsvis anser PTS att de föreslagna reglerna kan skapa allvarliga tillämpningsproblem och innebär en förflyttning av tillsynsmandat som kan få stora konsekvenser för svensk samhällsviktig verksamhet. De angivna skälen för kommissionens förslag till förändringar framstår inte som övertygande.

Radiospektrumförvaltning – artiklarna 13–35

En grundläggande förutsättning vid tolkningen av de nu gällande bestämmelserna om radiospektrum i kodexdirektivet är att direktivets tillämpningsområde omfattar endast elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Användning av radiofrekvenser för andra ändamål faller därmed utanför direktivets tillämpningsområde, och styrs av nationella regler (se prop. 2021/22:136 s. 131 f.).

Utifrån ordalydelsen av artikel 1 DNA uppfattar PTS att den nya rättsakten inte ändrar på den principen. Att rättsakten har utformats som en förordning leder dock till att den frekvensanvändning som omfattas av DNA i princip enbart regleras av rättsaktens bestämmelser. Nationella bestämmelser på det området är alltså inte tillåtna. I fråga om frekvensanvändning för andra syften än elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster får medlemsstaterna införa eller bibehålla nationell reglering.

På grund av detta måste medlemsstaterna, för varje åtgärd i form av exempelvis tilldelning av tillstånd inom ramen för radiofrekvensförvaltningen, avgöra huruvida en viss användning faller under DNA eller inte. Beroende på hur den bedömningen utfaller kan skilda regleringar komma att tillämpas. Svårbedömda gränsdragningsfrågor kommer att uppstå. Det framstår exempelvis som oklart hur luftfartens respektive sjöfartens radiokommunikationssystem ska klassificeras. I princip är enbart EU-domstolen behörig att slutgiltigt avgöra den sortens frågor.

PTS anser att den beskrivna problematiken kommer att orsaka betydande rättsosäkerhet i medlemsstaternas arbete med radiospektrumförvaltning och tillståndsgivning. Myndigheten handlägger årligen ca 10 000 tillståndsärenden. I själva verket kan det ifrågasättas om den verksamheten över huvud taget kommer att gå att bedriva på ett ändamålsenligt sätt – åtminstone under en inledande period om ett

eller två år när vägledning från EU-domstolen saknas. En sådan situation kan orsaka allvarliga skador för väsentliga samhällsintressen, såsom möjligheterna att tilldela frekvensutrymme för transporter, energiförsörjning och brottsbekämpande myndigheter.

Mot den angivna bakgrunden anser PTS att förslaget i den här delen inte är godtagbart. Det krävs en grundläggande omarbetning för att säkerställa medlemsstaternas möjlighet att bedriva en effektiv frekvensförvaltning för all radioanvändning.

Flera av bestämmelserna rörande radiospektrumförvaltning i DNA motsvarar materiellt huvudsakligen vad som redan gäller i kodexdirektivet. Förslagen i DNA tillför emellertid omfattande befogenheter för kommissionen att på olika områden anta genomförande eller delegerade akter (se t.ex. artiklarna 17.3, 18.6, 22.3, 28.2, 29.4 och 30.11). Vidare följer det av artikel 31 DNA att medlemsstater som avser att genomföra en tilldelning av tillstånd i konkurrens (auktion eller liknande förfarande) ska anmäla ett förslag till utformning av förfarandet till kommissionen. Om kommissionen beslutar att inte godkänna förslaget får tilldelningen inte genomföras.

PTS vill i det här sammanhanget framhålla att europeisk frekvensharmonisering har ett mycket stort värde för att åstadkomma konkurrens, innovation och konsumentnytta. Harmonisering bör dock inte i sig utesluta hänsynstagande till nationella och regionala särdrag och behov. Ett exempel är täckningskrav vid tilldelning av tillstånd för utbyggnad av mobilsystem. PTS har utformat täckningskrav så att vissa detaljerat angivna geografiska områden i Sverige där mobiltäckningen är bristfällig har pekats ut för utbyggnad. Ett annat exempel är att de tekniska tillståndsvillkor som PTS fastställer i många fall är anpassade för att säkerställa att civil radioanvändning inte stör Forsvarsmaktens radioanvändning.

Den nu gällande bestämmelsen i 3 kap. 12 § första stycket 9 LEK ger PTS möjlighet att förena tillstånd att använda radiosändare med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet. PTS har tillämpat bestämmelsen i fråga om vissa tillstånd för mobilsystem där villkor om bl.a. förbud mot användning av vissa leverantörers utrustning har ställts upp. Eftersom DNA föreslås vara en förordning uppstår det en osäkerhet om nationella bestämmelser om säkerhetsvillkor fortsatt kan vara giltiga. PTS anser att det är viktigt att rättsakten inte förhindrar att åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet kan vidtas vid tillståndsgivningen, på det sätt som är möjligt idag.

De föreslagna bestämmelserna innebär sammantaget en betydelsefull överföring av beslutsbefogenheter från medlemsstaterna till kommissionen. Möjligheterna för medlemsstaternas myndigheter att självständigt förvalta radiospektrum på sina territorier begränsas därmed kraftigt. Det finns risk för att sådana åtgärder som

nämnts i föregående stycken försvåras eller omöjliggörs, med allvarliga följder för väsentliga svenska samhällsintressen.

I artiklarna 24 och 25 DNA finns det nya bestämmelser om giltighetstid för tillstånd som materiellt skiljer sig från motsvarande bestämmelser i kodexdirektivet. Som huvudregel föreslås gälla att tillstånd för mobilsystem ska gälla under obegränsad tid. I Sverige har hittills gällt att tillstånd av detta slag har begränsad giltighetstid. PTS tillämpar normalt långa tillståndstider, mellan 20 och 25 år. Detta gynnar enligt myndighetens uppfattning investeringar.

En övergång till obegränsade giltighetstider får effekten att det kraftigt försvåras eller helt omöjliggör inträden av nya mobiloperatörer på marknader som kräver tillgång till frekvensutrymme. PTS anser att följderna av den förändringen är otillräckligt utredda. Kommissionens argument för förslaget framstår inte som övertygande.

Det kan också anmärkas att artikel 25 synes innebära att befintliga tillstånd, som tilldelats i konkurrens och har begränsad giltighetstid, automatiskt ska tilldelas den befintliga tillståndshavaren på nytt när tillståndstiden löper ut. Detta kan ses som en förmögenhetsöverföring från staten till tillståndshavaren.

PTS tillstyrker förslaget att EU-kommissionen får en stärkt roll i frågor som avser medlemsstaternas skydd från skadlig störning som härrör från radioanvändning i tredje land.

Användning av radiofrekvenser för satellittjänster – artiklarna 36–45

När det gäller användning av radiofrekvenser för satellittjänster anser PTS att det inte finns något behov av EU-gemensamma tillstånd, gemensamma tilldelningsförfaranden eller avgiftsuttag på EU-nivå. Tillstånd för användning av frekvenser – inklusive för satellittjänster – hanteras i dag väl på nationell nivå där olika aspekter beaktas, såsom konkurrensförhållanden på marknaden och konsumentskydd, i samband med tillträde till respektive medlemsstats marknad. Däremot skulle införandet av vissa gemensamma krav, exempelvis tillämpning av relevanta samordnings- och notifieringsförfaranden enligt ITU:s radioreglemente, inom ramen för de nationella tillståndsordningarna för leverantörer av satellitbaserade elektroniska kommunikationstjänster kunna leda till en ökad samordning.

Kommissionens förslag innebär sammantaget en betydande kompetensöverföring från medlemsstaterna i fråga om ansvaret för satellitfrekvensförvaltning. PTS anser att åtgärden varken är motiverad eller proportionell. Här bör särskilt uppmärksammas risken för kraftiga begränsningar i medlemsstaternas rätt att vidta åtgärder för att säkerställa funktionen hos satellitsystem som används för nationell säkerhet och

försvar. Det är därutöver oklart vilken kompetens som medlemsstaternas myndigheter behåller i fråga om tillståndsgivning för jordstationer på det nationella territoriet.

Nummerresurser – artiklarna 46–52

Artiklarna 46 och 47 DNA är svårtolkade, men kan uppfattas så att kommissionen föreslår att ett gemensamt europeiskt nummerutrymme ska inrättas, samt att förvaltning av nummerresurser (nationella såväl som ”paneuropeiska”) ska ske under delat ansvar. Det skulle innefatta överföring av beslutsbefogenheter från medlemsstaterna till EU-kommissionen avseende de nationella nummerresursernas förvaltning. PTS vill här påpeka att det tidigare försöket att skapa ett ”European Telephony Numbering Space” (ETNS) misslyckades. ETNS fick aldrig någon praktisk användning (jfr prop. 2010/11:115 s. 122 f.). Enligt myndighetens mening skulle ett nytt europeiskt nummerutrymme knappast fylla något verkligt behov.

Vidare anser PTS att det bör finnas utrymme för medlemsstaterna att på nationell nivå tillämpa villkor utöver dem som anges i artikel 50 DNA i samband med nummertillstånd. Det kan handla om villkor avseende uthyrning av nummer, virtuella nummer och privata nät eller i syfte att stävja telefonbedrägerier. Det senare är inte minst viktigt eftersom det föreslagna EU-baserade anmälningsförfarandet (”Single Passport”) kan öka risken för att oseriösa aktörer etablerar sig på den svenska marknaden. Slutligen kan påpekas att villkoren i artikel 50 DNA synes fokusera på traditionella nummerresurser (E.164) utan beaktande av att andra nummerresurser behöver andra typer av villkor. Förordningsförslaget förhindrar införandet av sådana villkor.

Övergång till fibernät – artiklarna 53–61

Artiklarna 54–61 DNA kommer enligt vad som framgår av artikel 53 inte att kunna tillämpas i Sverige. Nedläggningen av kopparaccessnätet kommer inom en nära framtid att vara avslutad här, efter initiativ av marknadsaktörerna.

Tillträde och samtrafik – artiklarna 62–86

Förslagen i DNA bibehåller i stort sett kodexdirektivets grundläggande struktur för reglering av konkurrensfrämjande åtgärder. Artikel 69 DNA innebär utvidgade möjligheter för nationella regleringsmyndigheter att på eget initiativ ålägga s.k. symmetriska tillträdesskyldigheter till kablar i byggnader m.m. PTS välkomnar den förändringen, men vill samtidigt framhålla vikten av att det tydligt framgår under vilka förutsättningar sådana åtgärder bör övervägas för att undvika oklara förväntningar på regleringsmyndighetens roll.

PTS ser även utrymme för ytterligare förenklingar. Symmetriska skyldigheter avseende tillträde till nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället enligt artikel 69.2 DNA bör kunna åläggas oberoende av om skyldigheter avseende tillträde till ledningar i en byggnad eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället enligt artikel 69.1 DNA först har ålagts, eftersom dessa ofta avser olika konkurrensproblem.

Artikel 71 DNA innehåller en ny bestämmelse om symmetriska åtgärder vid övergång från koppar- till fibernät. Enligt PTS bedömning kommer den bestämmelsen inte att vara aktuell i Sverige, då nedläggningen av kopparnätet kommer att vara avslutad.

Artikel 77 DNA får uppfattas så att en uttrycklig rangordning av skyldigheter för SMP-operatörer införs, där skyldigheter på en högre nivå enbart får införas om skyldigheter på lägre nivå inte har bedömts vara tillräckliga. Skyldigheter i fråga om prissättning och särredovisning ska höra till de åtgärder som får förekomma enbart på den högsta nivån. PTS bedömer att den föreslagna regleringen kan komma att begränsa medlemsstaternas möjlighet att ålägga skyldigheter i form av prisreglering i förhållande till vad som gäller enligt kodexdirektivet. Det bör här framhållas att tillträdesskyldigheter utan någon form av prisreglering kan bli verkningslösa i praktiken.

Artikel 81 DNA behandlar unionsharmoniserade tillträdesprodukter, vilka ska definieras av kommissionen i genomförande akter. Bestämmelsen har inte någon motsvarighet i kodexdirektivet. Som förslagen får uppfattas finns det en presumtion för att skyldigheter att ge tillträde enligt den föreslagna rangordningen i artikel 77 ska avse tillhandahållande av den harmoniserade tillträdesprodukten. Förslagen begränsar därmed i praktiken påtagligt medlemsstaternas möjlighet att anpassa tillträdesregleringen till nationella förhållanden. I avsaknad av kunskap om hur en sådan unionsharmoniserad tillträdesprodukt är tänkt att utformas är det svårt för PTS att bedöma följderna av förslaget. Det framstår som oklart om det faktiskt finns någon väsentlig efterfrågan på en sådan harmoniserad tillträdesprodukt.

Bestämmelserna om att nationella regleringsmyndigheter ska samråda med kommissionen inför åläggande av konkurrensfrämjande skyldigheter är i stora delar oförändrade. PTS vill dock uppmärksamma att artikel 85 DNA ger kommissionen rätt att lägga in veto mot medlemsstatens förslag till åläggande av skyldigheter. Det ger kommissionen längre gående befogenheter än vad som gäller enligt kodexdirektivet.

Av artikel 73.1 DNA följer dessutom att marknadsanalyser ska avslutas inom ett år, vilket kan vara en för snäv tidsram vid mer komplexa marknadsanalyser.

Sammantaget anser PTS att förslaget, på bl.a. de punkter som nämnts ovan, innebär en överföring av befogenheter till EU-kommissionen och en motsvarande

begränsning av medlemsstaternas befogenheter vad gäller ålägganden av skyldigheter. Det kan i förlängningen leda till sämre konkurrens på de nationella marknaderna och därmed till högre priser och minskat utbud för slutanvändarna. Regeringen bör verka för att överföringen av befogenheter till EU-kommissionen begränsas.

Samhällsomfattande tjänster – artiklarna 87–92

I Sverige har det sedan lång tid tillbaka inte förekommit ålägganden för företag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Som PTS uppfattar det har betydelsen av sådana ålägganden minskat även i andra medlemsstater. Mot den bakgrunden framstår inriktningen i kommissionens förslag att förenkla bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster som rimlig.

PTS vill dock uppmärksamma att kommissionens befogenhet att anta genomförande akter enligt artikel 89 DNA medför en osäkerhet kring om, och hur, nationella bedömningar av vad som är en adekvat internetanslutningstjänst och ett överkomligt pris för utsatta konsumenter kan komma att påverkas. En situation där Sverige – till följd av kommissionens genomförande akter – måste vidta åtgärder i form av nätutbyggnad eller subvention av tjänster kan leda till statsfinansiella följder.

Öppet internet – artiklarna 93–94

Reglerna om öppet internet (s.k. nätneutralitet) föreslås föras över från förordning 2015/2120 huvudsakligen oförändrade. Ett tillägg i artikel 93 DNA är att kommissionen föreslås få befogenhet att anta genomförande akter om egenskaper hos s.k. specialiserade tjänster. Det är svårt att förutse vilka följder som kommissionens åtgärder i den här delen kan komma att få. PTS anser att det i de fortsatta förhandlingarna bör klargöras vilket problem som avses tas om hand.

Rättigheter för slutanvändare m.m. – artiklarna 95–114

Skyddsreglerna i artiklarna 95–98 DNA ska enligt förslaget vara tvingande enbart i förhållande till konsumenter. Av artikel 99 framgår att tillämpningen av vissa av reglerna utvidgas till mikroföretag, icke vinstdrivande organisationer samt små och medelstora företag. I de fallen blir bestämmelserna dock dispositiva.

PTS framhåller att olika former av vilseledande försäljning av elektroniska kommunikationstjänster till privatpersoner och företag är ett betydande problem. De föreslagna reglerna innebär en försvagning av skyddet för bl.a. småföretag – en kategori kunder vilka erfarenhetsmässigt är särskilt drabbade av försök till vilseledande försäljning. Mot den bakgrunden anser PTS att regeringen bör motverka en försvagning av skyddet för abonnenter på det sätt som föreslås i DNA.

Enligt artikel 97 DNA ska maximal bindningstid för abonnemang vara 24 månader. Som PTS uppfattar bestämmelsen ska medlemsstater som före rättsaktens ikraftträdande lagstiftat om kortare bindningstid kunna bibehålla sådan nationell lagstiftning. För medlemsstater som inte antagit sådan lagstiftning utesluts dock möjligheten att senare införa förkortad bindningstid.

PTS anser att möjligheten för företag att tillämpa så långa bindningstider som 24 månader ger upphov till oönskade följder. Vissa företag kombinerar vilseledande försäljningsmetoder med långa bindningstider. Det leder till inlåsningsavtal som slutanvändaren ångrar. Regeringen bör överväga att verka för att medlemsstaterna fortsatt ska kunna tillämpa kortare högsta bindningstid än 24 månader. Ett alternativ är att Sverige nu inför regler om kortare bindningstid, som kan bibehållas när förordningen har trätt i kraft.

I artiklarna 103 och 52.2 DNA föreslås nya och förändrade regler för att motverka och förhindra bedrägerier via elektroniska kommunikationsnät. Cyberbedrägerier är ett internationellt problem som ofta riktar sig mot utsatta grupper som äldre, och har blivit en allt viktigare inkomstkälla för kriminella nätverk. Det bör utvärderas om de två föreslagna artiklarna kommer att ge fullödiga framtidssäkra verktyg för att stävja cyberbedrägerier. PTS vill dessutom väcka tanken att det kan vara lämpligt att samla regler på det området i en egen del i DNA.

Regeln om fullharmonisering i artikel 97.6 DNA kan få konsekvenser för slutanvändare. Som PTS uppfattar bestämmelsen kommer vissa nationella bestämmelser inte att kunna bibehållas, t.ex. bestämmelsen om maximal uppsägningstid i 7 kap. 13 § LEK.

Enligt artikel 111 DNA ska slutanvändare med funktionsnedsättning åtnjuta likvärdig tillgång till elektronisk kommunikation. PTS anser att artikeln fortsatt fyller en funktion att tydliggöra sektorsspecifika krav utifrån bl.a. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Artikeln är dock svårtillämpad genom sin bredd. Det kan därför finnas skäl att tydliggöra att vissa grundläggande krav avseende modalitet ska vara tillgodosedda. Exempelvis föreligger alltid behov av video vid teckenspråkig konversation. PTS anser därför att artikeln bör förtydligas med minimikrav för att tillgodose dessa behov.

Vissa övriga bestämmelser

Artikel 191–193 DNA behandlar ”samarbete inom ekosystemet”. Som PTS förstår det är avsikten att ta upp förhållandet mellan, å ena sidan, tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och -tjänster och, å andra sidan, aktörer som t.ex. tillhandahåller molntjänster och nät för innehållsdistribution (*Content Distribution Networks*, CDN). PTS ställer sig tveksam till att det finns ett verkligt behov av dessa regler. Det är

också svårt att tro att möjligheten till "frivillig medling" mellan företag kommer att utnyttjas i praktiken, givet att uppgifter om företags kommersiella förhandlingar avses göras offentliga enligt artikel 192.3.

Artikel 197 DNA behandlar rätten att överklaga. Eftersom DNA avses bli en förordning är det oklart om det i Sverige är möjligt att införa begränsningar i rätten att överklaga på det sätt som idag görs i 15 kap. LEK. Dessa bestämmelser har enligt PTS mening stor betydelse för att regelverket ska gå att tillämpa på ett ändamålsenligt sätt. Frågan bör uppmärksammas i de fortsatta förhandlingarna.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Dan Sjöblom. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit chefsjuristen Karolina Asp. Föredragande har varit stabsrådgivaren Peter Thörnqvist. Vid föredragningen närvarade tf. avdelningschefen Christina Kilström.